

Opiniepeiling

Directeuren bedrijfsleven

over de grenzeloze generatie,

demografische ontwikkelingen

en de toekomst

-FACTSHEET-

Amsterdam, 10 juni 2011

drs. Martijn Lampert

drs. Frits Spangenberg

Factsheet opiniepeiling

De omvangrijke babyboomgeneratie gaat vanaf dit jaar met pensioen. Tegelijkertijd zijn er minder jongeren voor de arbeidsmarkt beschikbaar dan voorheen, vanwege een demografische ontwikkelingen (ontgroening). De vergrijzing en ontgroening zullen grote invloed hebben op de Nederlandse arbeidsmarkt in de komende jaren. Werkgevers en werknemers komen voor grote uitdagingen te staan.

Motivaction heeft naar aanleiding van het verschijnen van *De grenzeloze generatie en de onstuitbare opmars van de B.V. IK* een opiniepeiling uitgevoerd onder het Nederlandse bedrijfsleven. Tussen 28 mei en 3 juni 2011 zijn 922 respondenten die werkzaam zijn in het bedrijfsleven online ondervraagd. In de steekproef bevonden zich 209 directeuren.

Hoe kijken directeuren aan tegen de aankomende generatie werknemers, te weten jongeren die geboren zijn na 1986, nu 15-25 jaar oud. Wat zijn hun ervaringen met deze nieuwe generatie? Hoe kijken zij aan tegen de uitdagingen die op hun organisaties en op Nederland af komen? Wat zijn hun verwachtingen voor de toekomst?

SAMENVATTING

ONDERZOEK DIRECTEUREN UIT BEDRIJFSLEVEN

- **1 op 3 directeuren verwacht tekort aan starters**
- **6 op 10 directeuren: achterstand dreigt voor NL**
- **6 op 10 directeuren verwacht lager welvaartsniveau**
- **Opvoeding en onderwijs bereiden onvoldoende voor op werkzaam leven**
- **Directeuren zeer kritisch over instelling jongeren**

Tekorten en lager welvaartsniveau in aantocht

Directeuren voorzien problemen in de toekomst. 1 op de 3 werkgevers verwacht in de komende jaren een te lage toestroom van jonge arbeidskrachten. Ook in breder opzicht voorzien zij problemen. 6 van de 10 werkgevers zegt dat Nederland een achterstand oploopt in welvaart en concurrentiepositie en evenveel directeuren verwachten een lager welvaartsniveau voor Nederland. De problematiek is urgent. 4 op de 5 directeuren voorziet problemen in de betaalbaarheid van pensioenen en zorgkosten vanwege de vergrijzing.

Kritisch over jonge generatie: verwend, zelfgericht en ongeduldig

Ook de aankomende generatie werknemers is hard nodig om de problemen al op korte termijn te lijf te gaan. Tegelijkertijd zijn de meningen van directeuren over en de ervaringen met jongeren zeer kritisch te noemen. Een ruime meerderheid vindt jongeren niet geduldig, is van mening dat jongeren zichzelf centraal stellen en dat zij eigenwijs zijn. Directeuren vinden dat jongeren meer begeleiding nodig hebben. Een meerderheid vindt jongeren verwend, meent dat jongeren geen respect hebben voor gezag, niet goed kunnen omgaan met tegenslag en dat zij zichzelf niet goed kunnen concentreren.

Directeuren zijn niet alleen kritisch, maar spreken ook waardering uit. Een grote meerderheid vindt het leuk om met jonge werknemers samen te werken. Een meerderheid stelt dat jongeren vernieuwing brengen en een meerderheid vindt dat jongeren ambitieus ingesteld zijn, eigenschappen waarmee directeuren en hun organisaties verder kunnen komen.

De ondervraagde directeuren constateren tegelijkertijd dat jongere werknemers minder solidair zijn met oudere werknemers dan andersom. Jongeren zijn sterk individualistisch ingesteld, ook op de werkvloer. Ook vindt een aanzienlijke groep directeuren jongeren te weinig dienstverlenend ingesteld.

Huidige opvoeding en onderwijs brengen Nederland niet verder

Directeuren constateren dat er grote mentaliteitsverschillen bestaan tussen oudere en jongere werknemers. Zij zijn bezorgd over de toekomst van jongeren. Nederland komt volgens hen niet verder met huidige begeleiding van jongeren. Jongeren worden in opvoeding en onderwijs niet goed voorbereid op werk en op de toekomstige maatschappelijke problemen. Tegelijkertijd zijn jonge werknemers erg veel met zichzelf bezig.

Andere begeleiding jongeren en aandacht overheid voor arbeidsmarkt nodig

Bijna 6 op de 10 directeuren ziet werkgevers als medeverantwoordelijk voor opvoeding en vorming van jongeren, 4 op de 10 vindt werkgevers juist niet verantwoordelijk. Een andere begeleiding van jongeren is volgens directeuren nodig in het onderwijs, in de opvoeding en op werkvloer. Ook wil een ruime meerderheid van directeuren arbeidsongeschikte jongeren (met een Wajong-uitkering) meer laten participeren.

Ruim de helft van de directeuren is van mening dat de overheid onvoldoende overzicht heeft van wat werkgevers nodig hebben. Bijna de helft van de directeuren wil dat de overheid meer aandacht heeft voor arbeidsmarkt vraagstukken.

RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK

Toekomstverwachtingen van directeuren

Een derde van de directeuren verwacht tekort aan jonge arbeidskrachten

- 50% van de directeuren verwacht in de komende jaren voldoende toestroom van jonge arbeidskrachten in de eigen sector
- 36% verwacht dat juist niet en 14% weet het niet of heeft geen mening

Bijna 1 op de 3 directeuren voorziet tekorten op arbeidsmarkt

De respondenten is gevraagd of men verwacht dat in de komende jaren de werkloosheid zal toenemen door economische problemen, of dat men juist verwacht dat er een tekort aan arbeidskrachten zal ontstaan vanwege de vergrijzing en minder starters op de arbeidsmarkt.

- 12% verwacht dat de werkloosheid zal toenemen.
- 32% verwacht dat er een tekort aan arbeidskrachten zal ontstaan.
- 51% verwacht dat er zowel sprake zal zijn van een toegenomen werkloosheid als van tekorten aan arbeidskrachten.

Nederland dreigt achterstand op te lopen

- 64% van de directeuren is van mening dat Nederland ten aanzien van het behoud van welvaart in het licht van de internationale concurrentiepositie een achterstand dreigt op te lopen.
- 20% vindt daarentegen dat Nederland op de goede weg is en 16% weet het niet of heeft geen mening.

6 op de 10 directeuren verwacht een lager welvaartsniveau

- 58% van de directeuren verwacht dat Nederland in de toekomst een lager welvaartsniveau zal hebben dan nu. 21% is het hiermee oneens.

4 op de 5 directeuren voorzien problemen betaalbaarheid vanwege vergrijzing

- 79% van de directeuren voorziet dat vanwege de vergrijzing er in de toekomst problemen gaan ontstaan met de betaalbaarheid van de Nederlandse pensioenen en zorgkosten. 8% is het hiermee oneens.

Meningen over en ervaringen met jongeren

Directeuren zeer kritisch over jongeren

In het onderzoek is gevraagd in hoeverre bepaalde karakteristieken van toepassing zijn op jongeren die men kent. Het blijkt dat een aanzienlijke meerderheid van de directeuren zeer kritisch is over de aankomende generatie jongeren. Hieronder volgen de meest opvallende kritische uitkomsten.

- 83% van de directeuren vindt jongeren niet geduldig
- 80% vindt jongeren eigenwijs ingesteld
- 78% vindt dat jongeren zichzelf centraal stellen
- 78% vindt jongeren verwend ingesteld
- 77% vindt dat jongeren meer begeleiding nodig hebben
- 77% vindt dat jongeren geen respect hebben voor gezag
- 68% vindt dat jongeren niet goed kunnen omgaan met tegenslag
- 63% vindt dat jongeren zichzelf niet goed kunnen concentreren
- 58% vindt dat jongeren geen verantwoordelijkheid nemen
- 56% vindt dat jongeren niet betrokken zijn bij de maatschappij
- 56% vindt dat jongeren niet het beste uit zichzelf halen
- 52% vindt dat jongeren onvoldoende normbesef hebben
- 52% vindt dat jongeren geen goede manieren hebben
- 52% vindt dat jongeren geen respect hebben voor andersdenkenden
- 50% vindt dat jongeren tegendraads ingesteld zijn
- 50% vindt dat jongeren niet willen leren van volwassenen

Ook zijn er karakteristieken die meer positief kunnen worden opgevat:

- 78% van de directeuren vindt dat jongeren openstaan voor vernieuwing
- 58% vindt jongeren ambitieus ingesteld
- 58% vindt dat jongeren zelfstandig ingesteld zijn
- 57% vindt dat jongeren kritisch ingesteld zijn
- 52% vindt dat jongeren op de toekomst gericht zijn
- 51% vindt dat jongeren ondernemend ingesteld zijn
- 51% vindt dat jongeren goed kunnen samenwerken

Leuk om met jonge werknemers samen te werken

- 76% van de directeuren werkt graag samen met jonge werknemers. 5% is het hiermee oneens.
- 66% van de directeuren stelt dat de samenwerking tussen jonge en oudere werknemers in de eigen organisatie goed verloopt. 5% is het hiermee oneens.
- 47% van de directeuren vindt het gemakkelijk om jonge werknemers te begeleiden. 21% is het hiermee oneens.

Jonge werknemers brengen vernieuwing

- 70% van de directeuren stelt dat jonge werknemers voor vernieuwing in de organisatie zorgen. 9% is het hiermee oneens.

Jongeren minder solidair met oudere werknemers dan andersom

- 36% van de directeuren vindt dat oudere werknemers solidair met jongere werknemers (25% vindt van niet), 17% vindt jongere werknemers solidair met oudere werknemers (35% vindt van niet).
- 74% van de directeuren stelt dat jongere werknemers individualistischer zijn ingesteld dan oudere werknemers.

Jongeren te weinig dienstverlenend ingesteld

- 51% van de directeuren vindt niet dat jongeren van nu goed weten wat dienstverlening is, 17% vindt van wel.
- 55% van de directeuren vindt niet dat jongeren van nu die in winkels werken genoeg aandacht voor de klant hebben, 14% vindt van wel.

Kijk op de situatie

Grote mentaliteitsverschillen tussen oudere en jongere werknemers

- 59% van de directeuren vindt dat de mentaliteitsverschillen tussen jongere en oudere werknemers op de werkvloer groot zijn. 14% is het hiermee oneens.
- 43% van de directeuren geeft aan dat in de eigen organisatie soms meningsverschillen op tussen jongere en oudere werknemers optreden. 26% is het hiermee oneens.

Directeuren bezorgd en voorzien problemen

- 54% van de directeuren voorziet dat jongeren van nu in de toekomst zullen moeten opdraaien voor veel van de problemen die door volwassenen van nu zijn veroorzaakt. 21% is het oneens.
- 63% van de directeuren maakt zich zorgen over de toekomst van jongeren.

Nederland komt niet verder met huidige begeleiding van jongeren

- 44% van de directeuren denkt niet dat met de begeleiding die jongeren nu krijgen Nederland een beter land zal worden om in te leven. 15% denkt dat dat wel het geval is.
- 43% van de directeuren denkt niet dat met de begeleiding die jongeren nu krijgen zal Nederland haar welvaart voor de toekomst zeker stellen. 16% denkt dat dat wel het geval is.
- 51% van de directeuren vindt niet dat Nederland met de begeleiding die jongeren nu krijgen in de toekomst goed kan concurreren met opkomende economieën. 18% vindt dat dat wel het geval is.

Oorzaken van bezorgdheid

Jongeren worden in opvoeding en onderwijs niet goed voorbereid op werk én toekomstige maatschappelijke problemen

- 64% van de directeuren vindt niet dat jongeren in het onderwijs goed worden voorbereid op een werkzaam leven. 11% is van mening dat dat wel het geval is.
- 53% vindt niet dat jongeren in hun opvoeding goed worden voorbereid op een werkzaam leven. 16% is van mening dat dat wel het geval is.
- 40% van de directeuren vindt niet dat jongeren van hun ouders voldoende normbesef meekrijgen om later in hun werk goed te kunnen functioneren. 25% vindt dat dat wel het geval is.
- 55% van de directeuren vindt niet dat jongeren voldoende worden voorbereid op maatschappelijke problemen die in de nabije toekomst zullen ontstaan. 17% vindt van dat dat wel het geval is.

Jonge werknemers erg veel met zichzelf bezig

- 67% van de directeuren vindt dat jonge werknemers erg veel met zichzelf bezig zijn. 10% is het hiermee oneens
- 55% van de directeuren vindt dat jonge werknemers hun eigen interesses boven het werk stellen. 12% is het hiermee oneens.

Oplossingsrichtingen volgens directeuren

Meerderheid directeuren acht werkgevers medeverantwoordelijk voor opvoeding en vorming

- 58% van de directeuren vindt werkgevers medeverantwoordelijk voor de opvoeding en vorming van jongeren. 41% van de directeuren vindt dit juist geen verantwoordelijkheid voor werkgevers.
- 98% van de directeuren vindt ouders verantwoordelijk, en 88% vindt leerkrachten verantwoordelijk voor de opvoeding en vorming van jongeren.

Meerderheid directeuren wil arbeidsongeschikte jongeren meer laten participeren

- 50% wil arbeidsongeschikte jongeren veel meer dan nu laten participeren in werk en 42% wil arbeidsongeschikte jongeren meer dan nu laten participeren in werk.
- 3% van de directeuren wil arbeidsongeschikte jongeren in een uitkeringssituatie laten blijven.

Andere begeleiding jongeren nodig in onderwijs en op werkvloer

- 74% van de directeuren vindt een strengere begeleiding van jongeren goed voor de toekomst van Nederland.
- 85% van de directeuren vindt dat als we Nederland in de toekomst willen verbeteren het onderwijs jongeren andere dingen moet leren dan nu gebeurt.
- 74% van de directeuren vindt dat als we Nederland in de toekomst willen verbeteren werkgevers jongeren anders moeten gaan begeleiden dan nu gebeurt.

Aandacht en overzicht van overheid nodig voor arbeidsmarktvragestukken

- 54% van de directeuren is van mening dat de overheid onvoldoende aandacht heeft voor de arbeidsmarktvragestukken in de eigen sector. 18% vindt dat de overheid voldoende aandacht heeft voor de arbeidsmarktvragestukken in de eigen sector en 28% weet het niet of heeft geen mening.
- 57% van de directeuren is van mening dat de Nederlandse regering onvoldoende een totaaloverzicht heeft van wat Nederlandse werkgevers nodig hebben voor de komende jaren. 19% is van mening dat de regering dit overzicht wel heeft en 23% weet het niet of heeft geen mening.

Methode van onderzoek

Het onderzoek is gebaseerd op een vragenlijst onder een steekproef uit het StemPunt-onderzoekspanel van Motivaction. Tussen 28 mei en 3 juni 2011 zijn 922 Nederlanders die werkzaam zijn in het bedrijfsleven via het internet ondervraagd. In de steekproef bevonden zich 209 respondenten met een directiefunctie. In deze factsheet zijn de resultaten van deze laatste groep weergegeven.

Voor de dataverzameling is gebruikgemaakt van het StemPunt.nu-panel van Motivaction (www.stempunt.nu) waar nu ruim 67.000 Nederlanders aan deelnemen. De vragenlijst die bij deze peiling is gebruikt is voor belangstellenden op te vragen bij Motivaction.

Informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Martijn Lampert
m.lampert@motivaction.nl

Frits Spangenberg
f.spangenberg@motivaction.nl

MOTIVACTION

research and strategy

Postbus 15262

1001 MG AMSTERDAM

Marnixkade 109 F

1015 ZL AMSTERDAM

T +31 (0)20 589 83 83

F +31 (0)20 589 83 00

W www.motivaction.nl